

Kyrkofullmäktige

2000-11-14

1(17)

Plats och tid

Kristinehamns kyrka kl. 18.30-20.40

Beslutande

Samtliga ledamöter med undantag av Carina Forsberg, Birgit Larsson, Kerstin Fahlén, Britt-Marie Markström, Karl-Ivar Granath, Maj-Lis Johansson och Monica Eriksson.

Tjänstgörande ersättare: Elsy Eriksson, Enar Andersson, Sara Lindeström, Helga Öllinger och Adéle Skoting.

Övriga deltagande

Kyrkoherde Stig Axelsson och ekonomichef Bo Axén.

Utses att justera

Birgit Augustsson och Per Andersson.

Justeringens
plats och tid

Kyrkoförvaltningen 2000-11-17

Under-
skrifter

Sekreterare

Bo Axén

Bo Axén

Paragrafer 31-46

Ordförande

Bo Pettersson

Bo Pettersson

Justerande

Birgit Augustsson Per Andersson

Birgit Augustsson

Per Andersson

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Kyrkofullmäktige

Sammanträdesdatum

2000-11-14

Datum för
anslags uppsättande

2000-11-17

Datum för
anslags nedtagande 2000-12-08

Förvaringsplats
för protokollet

Kyrkoförvaltningen

Underskrift

Bo Axén

Bo Axén

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige

2000-11-14

2(17)

Kf § 31

Dnr 203-205 och 278

Revisionsberättelse för år 1999

Revisionsberättelse för år 1999, med tillstyrkan om att **ansvarsfrihet beviljas** kyrkorådet och övriga förvaltningsorgan, föredrages. Vidare föreligger en **bokslutsgranskningsrapport 1999** och en revisionsrapport, **uppföljning projekt gravskötsel** från KPMG samt ett **protokoll** från revisionen.

Kyrkofullmäktige beslutar i enlighet med revisionens förslag

att bevilja kyrkorådet och övriga förvaltningsorgan ansvarsfrihet för 1999 års förvaltning

att kyrkonämnden beaktar bokslutsgranskningen och revisionens protokoll.

Justerare

ka. BOPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige	2000-11-14	3(17)
Kyrkofullmäktige	2000-06-05	11(17)
Kyrkonämnden	2000-05-15	13(14)
Kyrkonämndens arbetsutskott	2000-05-04	14(14)

Kf § 32
Kf § 14 Dnr 161
Kn § 20 och 34
Au § 33 Dnr 154

Årsredovisning 1999.

Från samfällighetens ekonomienhet föreligger förslag till årsbokslut för 1999.

Årsbokslutet ingår som en del tillsammans med verksamhetsberättelsen i samfällighetens årsredovisning 1999.

*Arbetsutskottet beslutar föreslå kyrkonämnden besluta
att överlämna årsbokslutet till samfällighetens revisorer och kyrkofullmäktige
att föreslå kyrkofullmäktige besluta att godkänna det upprättade årsbokslutet.*

Kyrkonämnden beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

att godkänna verksamhetsberättelsen för år 1999 (Kn § 20)

att godkänna det upprättade årsbokslutet för år 1999 (Kn § 34)

att därmed godkänna årsredovisningen för år 1999.

Kyrkofullmäktige beslutar
att bordlägga ärendet.

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

Ka. BOPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige	2000-11-14	4(17)
Kyrkonämnden	2000-10-31	4(19)
Kyrkonämndens arbetsutskott	2000-10-16	3(9)

Kf § 33

Kn § 56

Au § 64 247-248, 321 och 340

Ljudanläggningen i Kristinehamns kyrka

Ärendet har tidigare behandlats i KnAu § 43/00. Det finns 100 000 kronor upptaget i budgeten för år 2000 till erforderliga åtgärder.

De tre leverantörer som anlitas i ärendet har på plats i kyrkan inventerat vår befintliga anläggning och lämnat förslag på åtgärder med kostnadsförslag.

En av leverantörerna föreslår att arbetsutskottet och användare besöker någon eller flera referensanläggningar innan beslut fattas.

Arbetsutskottet beslutar

att arbetsutskottet tillsammans med en musiker och en vaktmästare genomför en studieresa till Uppsala, Jönköping och Sunne.

Vidare beslutar arbetsutskottet föreslå kyrkonämnden och kyrkofullmäktige besluta

att anslå 200 000 kronor till ljudanläggningen i Kristinehamns kyrka i investeringsbudgeten för år 2001.

De 100 000 kronor som är anslagna för ändamålet i 2000 års budget tas inte i anspråk i år utan ” förs över ” till 2001.

att avskrivning och internränta ska belasta delprogram 605.001 verksamhet i församling.

Kyrkonämnden beslutar föreslå Kyrkofullmäktige besluta

att bifalla vad arbetsutskottet har föreslagit

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

ba BofPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige	2000-11-14	5(17)
Kyrkonämnden	2000-10-31	5(19)
Kyrkonämndens arbetsutskott	2000-10-16	2(9)

Kf § 34

Kn § 57

Au § 63

Dnr 339

Angående hyra eller leasing av minibuss

Ärendet har tidigare behandlats i kyrkonämnden-budgetberedningen Kn § 42. Där beslutades att uppdra åt ekonomichefen att även undersöka kostnaderna för att korttidshyra en minibuss enbart vid det aktuella resetillfället.

På grund av förbiseende från ekonomichefens sida kom ärendet inte upp på budgetberedningens sammanträde den 2 oktober 2000.

Anmäles en skrivelse i ärendet från Eva-Lena Larsson, administrativa enheten. Hon önskar besked och konkreta förslag på hur vissa transporter ska ordnas om kyrkonämnden beslutar att inte hyra eller leasa exempelvis en minibuss.

Arbetsutskottet beslutar föreslå kyrkonämnden och kyrkofullmäktige besluta

att leasa/hyra en minibuss för en tidsperiod av ett år, under förutsättning att vissa villkor uppfylls :

- nycklar ska utlämnas och kvitteras genom adm.enheten
- en körjournal ska upprättas och skötas av adm.enheten
- en lista för bokning och bokningsregler ska upprättas
- en ansvarig person för minibussens skötsel m.m. ska utses
- garageplats ska ordnas för minibussen

att anslå 60 000 kronor för hyra/leasing av minibuss i 2001 års budget till delprogram 605.001 verksamhet i församling.

Kyrkonämnden beslutar föreslå Kyrkofullmäktige besluta

att bifalla vad arbetsutskottet har föreslagit

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

302 BOPPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige	2000-11-14	6(17)
Kyrkonämnden	2000-10-31	6(19)
Kyrkonämndens arbetsutskott	2000-10-24	2(2)

Kf § 35

Kn § 58

Au § 72

Dnr 345

Angående avgifter för begravningsgudstjänst, enligt Svenska kyrkans ordning, för personer som inte tillhör Svenska kyrkan

När relationsförändringen mellan **Svenska kyrkan** och staten trädde i kraft vid årsskiftet fick **Svenska kyrkan** behålla myndighetsansvaret för begravingar – såväl för kyrkotillhöriga som för icke kyrkotillhöriga. Personer som inte tillhör Svenska kyrkan behöver inte betala kyrkoavgift. Däremot betalar de en särskild begravningsavgift. Där ingår kostnad för gravsättning och gravplats – **inte gudstjänst och kyrkomusik**. De som valt att stå utanför kyrkan får betala en extra avgift för att få en begraving med präst och kantor

Svenska kyrkans församlingsförbund har föreslagit en avgift för ex. **jordbegravningsgudstjänst**, i clearing mellan församlingar, på 1 800 kronor.

Arbetsutskottet beslutar föreslå kyrkonämnden och kyrkofullmäktige besluta

att avgiften ska vara 1 800 kronor vid begravningsgudstjänst som avslutas i kyrka eller kapell.

att avgiften ska vara 2 000 kronor vid begravningsgudstjänst som avslutas på kyrkogården (jordbegravning).

Kyrkonämnden beslutar föreslå Kyrkofullmäktige besluta

att bifalla vad arbetsutskottet har föreslagit.

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla föreslagna avgifter vid begravningsgudstjänster enligt Svenska kyrkans ordning, för personer som inte tillhör Svenska kyrkan.

Justerare

Ka Bof/A

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige
Kyrkonämnden

2000-11-14
2000-10-31

7(17)
7(19)

Kf § 36
Kn § 59

Bidrag till nomineringsgruppers valedelskostnader

Kyrkovalet hösten 2001 ska administreras och bekostas av Svenska kyrkan själv. Detta medför att kostnader för bl.a. valnämndens arbete ska budgeteras. Beslut om eventuellt bidrag till kostnaden för valedlar vid val till en församling som inte ingår i någon samfällighet fattas av församlingen. När det gäller val till en församling som ingår i en samfällighet eller till samfällda kyrkofullmäktige beslutar samfälligheten.

Församlingsförbundets styrelse har gjort följande rekommendation :

att kyrkofullmäktige beslutar att nomineringsgrupp som är eller genom valet blir representerat i kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd skall erhålla bidrag till nomineringsgruppens valedelskostnader.
Ersättningen skall dock begränsas till högst kostnaden för det antal valedlar som motsvarar 2 gånger de röstberättigades antal i församlingen / samfälligheten.

Kyrkonämnden beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

att bifalla vad församlingsförbundets styrelse har rekommenderat.

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

KA BSA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige
Kyrkonämnden

2000-11-14

8(17)

2000-10-31

9(19)

Kf § 37

Kn § 61

Dnr 349, budget 2001 och
348, MBL-protokoll § 11 budget

2001 års budget

Budgetprocessen fortsätter efter budgetberedningens sammanträden den 13 september och den 2 oktober. Kn-bu § 42 och § 53.

Delar av budgeten har också behandlats i kyrkonämndens arbetsutskott. KnAu §§ 61, 63 och 64. MBL-förhandling § 11 om budget för år 2001 har genomförts med berörda parter den 20 oktober 2000. Anmäles även protokoll från KnAu § 73/00.

Kyrkonämnden-budgetberedningen beslutar föreslå kyrkonämnden och kyrkofullmäktige besluta

- att** arvudet för ordföranden i personalnämnden utgår med 19 000 kronor för budgetåret 2001.
- att** ordförandearvudet 19 000 kronor ska täcka allt arbete, inklusive extra personalärenden, löneförhandlingar, telefonsamtal och förrättningsresor. Även ersättning för förlorad arbetsinkomst täcks av arvudet.
- att** när det gäller förlorad arbetsinkomst i samband med studieresor skall den högsta ersättningen av *förlorad arbetsinkomst* eller *totalt dagsarvode* utgå när någon av de förtroendevalda har fått uppdraget att ha ett ledande ansvar eller ansvarar för huvuddelen av undervisningen. Till övriga utgår inte ovan nämnda ersättningar.
- att** ersättning för *förlorad arbetsinkomst* eller *totalt dagsarvode* utgår, förutom vid sammanträden, också för beslutade förrättningsuppdrag.
- att** beviljade anslag till **utomstående inrättningar** ska utbetalas till berörda före den 1 juni år 2001.
- att** beträffande anslaget till Knutpunkten ska särskilda villkor, som kyrkonämndens arbetsutskott beslutar, vara uppfyllda före 00-12-01.
- att** följande anslag utgår och belastar delprogram 690 :

Hela Människan	50 000
Österviks kapellstiftelse	20 000
Soldathemsföreningen	1 000
<i>Under förutsättning av uppfyllda villkor</i>	
<u>Knutpunkten</u>	<u>110 000</u>
Summa	181 000

Justerare

ka BoPPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige
Kyrkonämnden

2000-11-14

9(17)

2000-10-31

10(19)

Kf § 37 forts
Kn § 61 forts

att *arbetsgruppen för kyrkans sommarhem* arbetar vidare med utredningen om caféverksamheten vid kyrkans sommarhem ska läggas ut på entreprenad. *Erforderliga kontakter och överläggningar med alla berörda ingår i uppdraget.*

att hålla kvar de föreslagna budgetsummorna för verksamheten om det inte tillfredsställande går att lösa idén med entreprenad.

att anta upprättat investeringsförslag, dnr 328, dock

att dessutom anslå 17 000 kronor för köp av ett el-piano till orgelläktare i Ölme kyrka, *under förutsättningen :*

att kyrkorådet i Ölme *inte beslutar* att köpa in ett el-piano under år 2000 med medel från årets rambudget.

att av 2001 års beräknade överskott *öronmärka* 1 500 000 kronor till förtida slutbetalning av några av samfällighetens anläggningslån.

att fastställa **begravningsavgiften till 30 öre (per skattekrona)**

att fastställa **kyrkoavgiften till 1:30 kronor (per skattekrona)** varav *begravningsavgiften är 30 öre (per skattekrona).*

att i övrigt godkänna förslaget till budget, dnr 349, i sin helhet. Inklusivt beslut i kn §§ 56-60 , Kristinehamns församling kr § 37, punkt 4 och Ölme kr § XX. (Under förutsättning att de påverkar budgetens, dnr 349, omslutning plus eller minus.)

Kyrkonämnden beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

att bifalla vad kyrkonämnden-budgetberedningen har föreslagit.

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

BO BOF

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige	2000-11-14	10(17)
Kyrkonämnden	2000-10-31	14(19)
Personalnämnden	2000-10-18	5(6)
Kyrkonämndens arbetsutskott	2000-10-16	2(9)

Kf § 38

Kn § 65

Pn § 66

Au § 65

Arvode till förtroendevalda

Ärendet har tidigare behandlats i KnAu § 61/00.

Kyrkonämndens arbetsutskott beslutade där föreslå kyrkonämnden-budgetberedningen besluta

att arvodet för ordföranden i personalnämnden för budgetåret 2001 skulle utgå med 19 000 kronor. Enl principen: personalkostnadernas andel av totala kostnader.

Att ordförandearvodet skulle täcka allt arbete, Se vidare Au § 61 andra uppsatsen.

Arbetsutskottet beslutar föreslå personalnämnden, kyrkonämnden och Kyrkofullmäktige besluta

att ovan nämnda princip för arvode ska gälla även innevarande år.
fr.o.m. 2000-10-01 och utgå med 4 750 kronor.

Personalnämnden beslutar föreslå kyrkonämnden och Kyrkofullmäktige besluta

att bifalla vad Kn Au har föreslagit.

Kyrkonämnden beslutar föreslå Kyrkofullmäktige besluta

att bifalla vad arbetsutskottet och personalnämnden har föreslagit.

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

Ja BoPp

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige
Kyrkonämnden

2000-11-14
2000-10-31

11(17)
12(19)

Kf § 39
Kn § 63

Dnr 317

Antal ledamöter och ersättare i beslutande organ

Samfällda kyrkofullmäktige beslutar hur många ledamöter och ersättare som fullmäktige skall ha.

Motsvarande gäller för ett direktvalt kyrkoråd och stiftsfullmäktige.

Beslut om antalet ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige och direktvalt kyrkoråd skall fattas senast den 1 februari under valåret.

Det skall alltid väljas ett udda antal ledamöter till samfällda kyrkofullmäktige.

Till det direktvalda kyrkorådet skall det alltid väljas ett jämnt antal ledamöter eftersom det blir udda ledamöter i rådet när kyrkoherden är självskriven ledamot.

I kyrkofullmäktige skall antalet ledamöter vara minst :

- **25 i församlingar med över 10 000 röstberättigade.**

Det finns gemensamma bestämmelser om antalet ersättare i olika beslutande organ. I detta fall har genom kyrkoordningen satts gränser för såväl högsta som minsta antal som skall väljas. Inom dessa gränser skall samma organ som beslutar om antalet ledamöter också bestämma hur många ersättarna skall vara.

I detta fall är det dock **inte** fråga om ett **bestämt antal** utan om **andelen ersättare** i förhållande till hur många mandat som en nomineringsgrupp erhåller vid valet.

Antalet ersättare får vara högst hälften av det antal ledamöter som varje nomineringsgrupp får genom valet. Det skall alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

Kyrkonämnden beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

att i kyrkofullmäktige skall antalet ledamöter vara tjugofem (25).

att antalet ersättare skall vara hälften av det antal ledamöter som varje nomineringsgrupp får genom valet, dock minst två.

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

BA BoPPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige
Kyrkonämnden

2000-11-14
2000-10-31

12(17)
19(19)

Kf § 40
Kn § 62

Dnr 267 och 330

Särskild valkretsindelning

Valkretsen är ett geografiskt område vars röstberättigade väljer ledamöter i ett beslutande organ. I huvudsak styr kyrkoordningens bestämmelser helt vilka områden som bildar valkretsar.

Enligt huvudregeln utgör varje församling en valkrets vid val av samfällda kyrkofullmäktige i en pastoratssamfällighet.

Stiftsstyrelsen skall besluta om fördelning av mandaten (antal ledamöter) mellan valkretsarna. Mandaten skall fördelas proportionellt i förhållande till antalet röstberättigade i församlingarna. Till grund för stiftsstyrelsen beräkning och beslut skall ligga antalet röstberättigade den 1 november året före valåret.

Visar det sig att en eller flera församlingar beräknas få **mindre än fem mandat** så skall samfällda kyrkofullmäktige fatta beslut om **en särskild valkretsindelning**.

Kristinehamns och Ölme pastoratssamfällighet har sammantaget 15 722 röstberättigade. Det innebär att det måste väljas minst 25 ledamöter i samfällda kyrkofullmäktige.

Först beräknas antalet röstberättigade per mandat i samfälligheten som helhet. 15 722 (totalt antal röstberättigade) divideras med 25 (antal mandat). Resultatet blir 629. I nästa steg divideras antal röstberättigade per mandat. För t.ex. Ölme församling divideras 1 022 med 629. Resultatet blir 1 mandat och överskott på 624.

Kyrkonämnden beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

att Kristinehamns och Ölme församlingar ska sammanslås till en valkrets.

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

Ja BPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige
Kyrkonämnden

2000-11-14
2000-10-31

13(17)
15(19)

Kf § 41 Dnr 370
Kn § 66 Dnr 350

Reglemente för revision

Från ordförande i revisionen, Enar Andersson, har inkommit ett förslag till reglemente för revisionen att gälla fr.o.m. 2001-01-01.

Kyrkonämnden beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

att anta Enar Anderssons förslag till reglemente, dock med de redaktionella ändringar som påtalades under sammanträdet.

Kyrkofullmäktige beslutar

att bifalla vad kyrkonämnden har föreslagit.

Justerare

PA Ka BOP

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige

2000-11-14

14(17)

Kf § 42
Valber § 26

Antal ledamöter och ersättare i revisionen år 2001

Valberedningen beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

- att** antalet ledamöter i revisionen för år 2001 ska vara två (2)
- att** antalet ersättare i revisionen för år 2001 ska vara två (2)

Kyrkofullmäktige beslutar

- att** antalet ledamöter i revisionen för år 2001 ska vara tre (3).
- att** antalet ersättare i revisionen för år 2001 ska vara tre (3).

Kf § 43
Valber § 27

Val av ledamöter och ersättare i revisionen år 2001

Valberedningen beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

- att** till ledamöter i revisionen utse Enar Andersson och Peter Westerdahl, varav Enar Andersson till ordf. och Peter Westerdahl till v.ordf.
- att** till ersättare utse Adele Skoting.

Kyrkofullmäktige beslutar

- att** till ledamöter i revisionen utse Enar Andersson, Peter Westerdahl och revisionsfirman KPMG i Kristinehamn. Ordf. och v.ordf som ovan.
- att** till ersättare utse Adéle Skoting, Ingvar Carlsson och revisionsfirman KPMG i Kristinehamn.

Justerare

Ka BOPPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige

2000-11-14

15(17)

Kf § 44
Valber § 28

Val av auktoriserad revisor för år 2001

Valberedningen beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

att till auktoriserad revisor för år 2001 utse Stefan Andersson
anställd vid revisionsfirman KPMG i Kristinehamn.

Kyrkofullmäktige beslutar

att till kvalificerad revisor för år 2001 utse revisionsfirman
KPMG i Kristinehamn.

Justerare

Ja BoPA

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige

2000-11-14

16(17)

Kf § 45
Valber § 20

Dnr 376

Vakanta uppdrag och tackbrev

Från Rolf Thorson har inkommit ett brev där han tackar för uppvaktingen i samband med hans avgång som förtroendevald inom samfälligheten.

Vidare följer nedan en lista på Rolf Thorsons uppdrag för mandatperioden 1998-2001. Endast aktuella uppdrag är medtagna.

<u>Uppdrag</u>	<u>Nyval</u>	<u>Vakant</u>
Kyrkofullmäktige	X	
Kyrkonämnden	X	
Kyrkorådet Krahamn	X	
Personalnämnden	X	
Skyddskommittén		X
Framtidsgruppen	X	
Ombud i Visnums kontraktsråd		X
Ombud för SKUT		X

Valberedningen beslutar föreslå kyrkofullmäktige besluta

att uppdrag efter Rolf Thorsons avgång ska vara vakanta till nästa valperiod.

Kyrkofullmäktige beslutar

att uppdra åt valberedningen att snarast lämna förslag på nyval av

- ersättare i skyddskommittén
- ombud i Visnums kontraktsråd
- ombud för Svenska kyrkan i *utlandet* (SKUT).

att med beaktande lägga Rolf Thorsons brev till handlingarna.

Justerare

PA 30 BOP

Utdragsbestyrkande

Kyrkofullmäktige

2000-11-14

17(17)

Kf § 46

Frågestund

Under denna rubrik, som är en ny punkt på kyrkofullmäktiges dagordning, har ledamöter, ersättare och övriga en möjlighet att ställa frågor inom kyrkans alla verksamhetsområden.

Ärendet som är reglerat i kyrkoordningen, 3 kap. 38 §, togs upp första gången på kyrkofullmäktiges sammanträde den 5 juni 2000.

Följande frågor togs upp under kvällens frågestund :

- Marie-Louise Gunnar.....Frågor om gravrätten. Vad menas med, och hur fungerar clearing ?
- Gunnel Entelius.....Vem som är ansvarig för kyrkogårdens utebelysning ? Den upplevs som bristfällig.
- Elsy Eriksson.....Utbildning för förtroendevalda ?
Biskopsbrevet. Till vem är de ställda ?
Sammanträdesplan för kyrkofullmäktige ?
- Enar Andersson.....Principer för dagsarvode ?

Vidare informerade kyrkoherde Stig Axelsson kort om :

- söndagsskolan i gudstjänsten med början 21 januari 2001.
- sommarkapellet vid sommarhemmet.
- träffar med de olika nomineringsgrupperna inför kyrkovalet 2001.

Justerare

ba BoP/A

Utdragsbestyrkande